

המרכז לצדק חברתי ודמוקרטיה ע"ש יעקב חזן במכון ון ליר בירושלים

עמדת המפלגות המתמודדות לכנסת ה-19 בנוגע למדיניות ההפרטה בישראל

סקירה משווה

מחבר: שי קסירר

**נייר זה מתפרסם במסגרת הפרויקט
אחריות המדינה, גבולות ההפרטה וסוגיית הרגולציה**

ינואר 2013

המרכז לצדק חברתי ודמוקרטיה ע"ש יעקב חזן במכון ון ליר בירושלים
רח' ז'בוטינסקי 43, ת"ד 4070, ירושלים, 91040 טל: 02-5605253, 054-7689181, פקס: 02-5619293
<http://hazan.kibbutz.org.il> ; www.vanleer.org.il

הקדמה ומטרת הסקירה

מאז 2007 מנהל המרכז לצדק חברתי ודמוקרטיה ע"ש יעקב חזן במכון ון ליר בירושלים מחקר מקיף הבוחן את מדיניות ההפרטה בישראל ואת גבולות האחריות של המדינה. בנוסף, מפרסם המרכז משנת 2010 דוח שנתי הסוקר את מהלכי ההפרטה וההלאמה המרכזיים שבוצעו מדי שנה בישראל.

הפרטה היא הרפורמה המשמעותית ביותר, המקיפה ביותר והעקבית ביותר במערכת הפוליטית-המינהלית בישראל מאז אמצע שנות השמונים. היא מתבצעת הלכה למעשה במשך תקופה ארוכה ללא תלות בזרות המפלגה או המנהיג שנמצאים בשלטון.

בשנים האחרונות, וביתר שאת לאחר המחאה החברתית בקיץ 2011, השתנה השיח הציבורי בנוגע למדיניות ההפרטה. המחאה הצביעה על שינוי בתפיסת חלק מהציבור את תפקידה ואחריותה של המדינה לאזרחיה, תוך הבעת התנגדות לא רק למדיניות ההפרטה האוטומטית, אלא גם להיגיון הכלכלי שהשתלט על סדר היום בישראל ולאיומו של ההשקפה הניאו-ליברלית. למדיניות ההפרטה יש השלכות חברתיות וכלכליות מרחיקות לכת על דמותה של החברה בישראל ועל רווחתם של אזרחיה.

ערב הבחירות לכנסת ה-19, שהתקיימו ב-22 בינואר 2013, סקרנו את עמדותיהם של המפלגות ושל המועמדים מטעמן בנוגע לסוגיות של הפרטה והלאמה. בסקירה נבחנו:

- א. מצעים של מפלגות כפי שהם מופיעים באתרים הרשמיים של המפלגות באינטרנט.
- ב. בהיעדר מצע ו/או התייחסות לנושא ההפרטה - נערכה פניה לקבל את עמדת המפלגה באמצעות הדוברים.
- ג. התבטאויות של חברי כנסת ומועמדים לכנסת בתקשורת, בנוגע לסוגיות של הפרטה והלאמה במהלך תקופת הבחירות.

הסקירה נערכה במהלך החודשים דצמבר 2012 וינואר 2013.

ממצאים כלליים

מתוך 14 המפלגות שנסקרו, 8 בלבד התייחסו במצעהן לסוגיות של הפרטה והלאמה. ל-5 מפלגות נמצא שאין מצע או אתר, וכן, לא התקבלה תשובה מדובריהם באשר לעמדת המפלגה: **הליכוד - ישראל-ביתנו** (אין מצע); **הבית היהודי** (אין התייחסות במצע); **יהדות התורה** (אין אתר); **בל"ד** (אין התייחסות במצע); **רע"מ-תע"ל** (אין אתר רשמי).

- **מפלגות הימין והמפלגות הדתיות** ממעטות או נמנעות לחלוטין מדיון על סוגיות של הפרטה והלאמה. ש"ס מתייחסת להפרטות באופן שלילי במסמך העקרונות שלה, אך ההתייחסות לנושא היא חלקית מאוד וללא פירוט פרוגרמטי.
- **חמש מפלגות מהמרכז ומהשמאל** מקדישות חלק נרחב במצעהן לסוגיות של הפרטה והלאמה - **העבודה, חד"ש, מרצ, קדימה ודע"ם**. ארבע מהן (להוציא **קדימה**) מביעות התנגדות גורפת להפרטה ואף קוראות להלאמה מחדש של חלק מהתחומים או של כל הפרטות העבר.
- **מפלגות המרכז הליברליות** כמו **יש עתיד, התנועה וקדימה** - מתנגדות להפרטה של תחומי ליבה שלטוניים כגון בריאות, חינוך ורווחה. חלקן קוראות להשבתם לידי המדינה וחלקן

לרגולציה הדוקה יותר עליהם. **קדימה** מציגה "תוכנית להפרטה מושכלת" שלא שוללת מראש הפרטה, אולם מתנגדת בתוקף להפרטת תחומי ליבה ואף מציעה חוק יסוד בנושא. כמו כן, דורשת **קדימה** לקבוע סייגים ברורים ומהלך של בדיקה לפני כל ביצוע הפרטה. **התנועה** מצדדת בהצבת גבולות וסייגים להפרטה, וחיזוק הרגולציה על הפרטות העבר.

- **המפלגות הערביות בל"ד ורע"ם-תע"ל** ממעטות או נמנעות לחלוטין מדיון על סוגיות של הפרטה והלאמה.
- **המפלגות היהודיות-ערביות חד"ש ודע"ם** מביעות התנגדות גורפת להפרטה, בדומה לשאר מפלגות השמאל.

פירוט לפי תחומים:

- **בריאות, חינוך ורווחה:** מרבית המפלגות שהתייחסו לנושא מתנגדות להפרטה של תחומי ליבה שלטוניים, ומציגות גישות שונות להתמודדות עם הפרטות העבר שבוצעו בתחומים אלו (למשל, אכיפת הרגולציה, הלאמה, העסקה ישירה, ועוד).
- **משאבי טבע – קרקעות, גז, מים:** תחום שזוכה להתייחסות בולטת, הן במצעים והן בהתבטאויות תקשורתיות של המועמדים. מפלגות השמאל (**מרצ, העבודה, חד"ש, דע"ם**), כמו גם מפלגות המרכז (**קדימה, יש עתיד, התנועה**) - קוראות להחזרת משאבי הטבע לציבור באמצעות הלאמה ו/או להגדלת התשואה למדינה באמצעות מיסוי משמעותי יותר.
- **תעסוקה:** משמאל ועד מרכז בולטת התנגדות כמעט גורפת לתופעת עובדי הקבלן. מרבית המפלגות קוראות לחזור למודל של העסקה ישירה על ידי המדינה, בעיקר בתחום הרווחה והחינוך.
- **דיור:** נושא הדיור הציבורי זוכה אף הוא להתייחסות אצל חלק מהמפלגות. **מרצ, העבודה, חד"ש, והתנועה** קוראות לבנייה מואצת של דיור ציבורי, ו/או אף להפשרת חוק הדיור הציבורי. **יש עתיד** קוראת להפרטת מעונות הסטודנטים ועידוד בניית מעונות מסובסדים על-ידי יזמים פרטיים.
- **תחבורה ציבורית:** נושא הזוכה להתייחסויות מגוונות. החל מחיזוק התחבורה הציבורית, ועד תוכנית של **יש עתיד** להפרטת הרכבת ומסירת פיתוח התשתית והקמתן של תחנות - לידי חברות פרטיות. מספר מפלגות, ו**מרצ** ביניהן, קוראות להקמת "נתיבים מהירים" נוספים בגוש דן.

חלק א: עמדת המפלגות בנוגע לסוגיות של הפרטה והלאמה בישראל

כפי שהיא מופיעה במצעי המפלגות

בחלק זה ביקשנו לבדוק כיצד באה לידי ביטוי סוגיית ההפרטה במצעי המפלגות השונות. האם היא מוצגת באופן חיובי, שלילי או נייטרלי; האם היא חלק אינטגרלי מהמצע או באה לידי ביטוי במסגרת פרקים נפרדים המוקדשים לסוגיות חברתיות כלכליות, וכיו"ב. בשל קוצר הזמן, לא סקרנו את כל רשימת המפלגות המתמודדות לכנסת ה-19. סך הכל נסקרו 14 מפלגות - ותיקות וחדשות, גדולות וקטנות, יהודיות וערביות. הממצאים מוצגים בשני חלקים. בחלק הראשון - מפלגות מכהנות ובחלק השני מפלגות חדשות.

מפלגות מכהנות (לפי סדר הא"ב)

1. בל"ד - בראשות ג'מאל זחאלקה

מקור מידע: אין למפלגה אתר. ישנם שני עמודי פייסבוק רשמיים – אחד בערבית ואחד בעברית, ובהם מפורסם המצע.
עמדת המפלגה: המצע לא כולל התייחסות מפורשת לסוגיות של הפרטה.

2. הבית היהודי – בראשות נפתלי בנט

מקור מידע: אתר המפלגה שכולל את מצע המפלגה.
עמדת המפלגה: אין התייחסות במצע לסוגיות של הפרטה והלאמה. לא התקבלה תגובת המפלגה לפנייתנו בנושא.

3. הליכוד - ישראל ביתנו – בראשות בנימין נתניהו

מקור מידע: אתר המפלגה.
עמדת המפלגה: אין למפלגה מצע ולא התקבלה תגובת המפלגה לפנייתנו בנושא.

4. העבודה – בראשות שלי יחימוביץ

מקור מידע: אתר המפלגה שכולל את מצע המפלגה ואת "התוכנית לכלכלה הוגנת".

עמדת המפלגה: מצע המפלגה כולל התייחסות נרחבת לנושא. כבר בראשיתו מופיעה קריאה לחדול ממדיניות ההפרטה: "מפלגת העבודה תעצור את הפרטת תשתיות המדינה והשירותים החברתיים, ותבחן את מהלכי העבר בהם נעשה טיפול כושל בסוגיה זו." קריאה זו היא חלק בלתי נפרד מהצעתה של מפלגת העבודה לחידוש מודל מדינת הרווחה וחיזוק השירותים הציבוריים.

ב"תוכנית לכלכלה הוגנת", בפרק הנקרא "התוכנית לשיפור השירותים הציבוריים", יש התייחסות מפורטת לסוגיית ההפרטה: "ראשית, יש לעצור ולבחון את תהליכי ההפרטה העמוקים שהתקיימו במדינת ישראל בעשור האחרון. בחסות מדיניות כלכלית מיושנת לפיה מתן שירותים באמצעות השוק הפרטי תמיד יהיה יעיל יותר ואיכותי יותר מאספקתו ישירות על ידי המדינה, נעשו במדינת ישראל תהליכי הפרטה רחבים בתחום התשתיות, הרווחה, החינוך, הבריאות, התעסוקה ועוד. ההפרטה בוצעה לעיתים קרובות לאחר שהשירות הציבורי שאחראי על אותו התחום "יובש" תקציבית וכך נוצר הצורך, לכאורה, להעברתו לידי המגזר הפרטי. למרות שמדובר באחד מן המהלכים הדרמטיים אשר קרו כאן בשנים האחרונות, הרי שמעולם לא נעשתה על ידי הממשלה עבודת מטה מסודרת המעריכה ושוקלת את תוצאות ההפרטה ויעילותה. [...] שירות המדינה כולל חלקים נרחבים שיובשו, קוצצו, או הופרטו ולא נשמרו בהם הידע והמקצועיות כדי להצליח לתת מענה לצרכי החברה הישראלית."

"בעשור האחרון יובשו והופרטו שירותים חברתיים רבים ללא אבחנה וללא בקרה הולמת. כתוצאה מכך נפגעה איכות השירותים ונטל המימון הפרטי לרכישת השירותים זינק. הנפגעים המרכזיים ממדיניות בלתי אחראית זו הם מעמד הביניים שנדרש לממן מכיסו שירותים שבעבר קיבל מהמדינה, העובדים השירותים שהופרטו שנאלצים להתמודד עם הפרה שיטתית של זכויותיהם, והאוכלוסיות החלשות שמקבלות שירותים באיכות נמוכה ובלתי יציבה. בנוסף, משרדי הממשלה איבוד את הידע המקצועי בהפעלת שירותים וכתוצאה מכך נפגעה גם יכולתם לפקח בצורה אפקטיבית על רמת השירותים."

המפלגה מצהירה על "עצירת תהליכי ההפרטה הקיימים וגיבוש מדיניות גבולות הפרטה מסודרת, הכוללת תהליך עבודת מטה מסודר לבחינת יתרונותיה וחסרונותיה של ההפרטה בכל תחום ותחום תוך בחינת היבטי הפגיעה באיכות השירותים, השוויון והשקיפות. בנוסף יש לציין רשימה של שירותים ציבוריים וסמכויות שלטוניות שאין להפריטם."

פירוט לפי תחומים במצע המפלגה

- **תחבורה** – "מפלגת העבודה תחתור לקידום אחריות ממלכתית על התחבורה הציבורית ולהפסקת מגמת ההפרטה בכל תחומי התחבורה בישראל".
- **תכנון ופיתוח קרקע** – "מדיניות קרקע לאומית-חברתית – מפלגת העבודה מחויבת לשמירת עקרון היסוד הצינוני לפיו על מקרקעי ישראל להימצא בבעלות הלאום ;
- הפרטת הקרקעות אשר קודמה על ידי ממשלת נתניהו הפכה משאב יקר ערך זה למטבע עובר לסוחר. מפלגת העבודה תחתור לבלימתו של מהלך מסוכן זה ולהחזרת משטר החכירה, על מנת שהקרקע הקיימת לישראל תשוב להיות שומרת הקרקעות של העם היהודי. יעד זה יושג, בין היתר, באמצעות ביטול הסכם החלפת הקרקעות עם המנהל ושינוי הסעיף בתקנון הקרקע הקיימת לישראל אשר מאפשר החלפת קרקעות לצורך מכירה."

- **תכנון וניהול קרקעות: חיזוק מערך התכנון וניהול המקרקעין בישראל -** "בנוסף, הפרטת מקרקעי ישראל, אשר הייתה גולת הכותרת במדיניותה הכלכלית של הממשלה האחרונה, תביא לכך שקבוצה קטנה של בעלי אמצעים יהפכו לקובעי המדיניות הקרקעית של המדינה ויחזקו את אחיזתם במערכת הכלכלית הישראלית. מגמה זו תפגע באורח קשה ביכולתה של המדינה לקיים תהליכי תכנון כולל, אשר ייקחו בחשבון את הערך שבשמירה על משאבי הטבע ועל רצף של שטחים פתוחים;
- ביטול הפרטת מקרקעי ישראל, חיזוק מערך התכנון הציבורי באמצעות הקצאת תקנים וסמכויות, ביטול כפילויות במערך התכנוני הקיים וקביעה כי קרקעות מתוכננות הנמצאות בידי קבלנים ואינן מנוצלות יושבו לציבור. כל זאת, למען שמירה קפדנית על עתודות הקרקע בארץ וניצולן המיטבי לצרכי החברה."
- **חינוך -** "מפלגת העבודה רואה בחינוך זכות יסוד חברתית ומרכיב מרכזי בשירותים החברתיים אותם מחויבת המדינה לספק לאזרחיה. על כן, תפעל מפלגת העבודה לשקם את החינוך הציבורי ולחזקו אל מול מגמות ההפרטה והמסחור אשר רכשו אחיזה בכל זרמי החינוך בישראל ובכל שלביו."
- **השכלה גבוהה -** "מפלגת העבודה תפעל לעצור את מגמות ההפרטה של החינוך הגבוה בישראל, ובכלל זאת את התוכניות הנדרשות למימון חוץ-תקציבי."
- **סביבה וקיימות: משאבי טבע -** "מגמות ההפרטה אשר פשו בישראל בעשורים האחרונים לא פסחו על משאבי הטבע, הקרקע והתשתיות, המופקעים מן הכלל לטובת יחידים."
- **מים -** "מפלגת העבודה תפעל להפסקת הפרטתו של משק המים בישראל, ובכלל זה ביטול הפרטתם של תאגידי המים, מערך אספקת המים ומיזמי ההתפלה."
- **חשמל -** "מפלגת העבודה תפעל לעצירת הפרטתו של משק החשמל, אשר פוגעת באיכות השירות לתושבים ותביא לעליית מחיר החשמל ולפגיעה במשק."
- **בריאות -** "ביטול הפרטת שירותי בריאות התלמיד - שיפור איכות, רציפות ויציבות שירותי הבריאות המונעת לתמידים בבתי הספר באמצעות החזרת השירות לאחריות ישירה של משרד הבריאות."
- **בריאות: השקעת תקציבי הבריאות במערכת הציבורית -** "תוצאות העשור השחור: משאבי מערכת הבריאות הציבורית מימנו את הקמתם של בתי חולים פרטיים אשר פוגעים באופייה הציבורי והשוויוני של מערכת הבריאות;
- השקעת תקציבי הבריאות במערכת הציבורית ומניעת העברתם למערכת הפרטית באמצעות איסור על החזקה של בתי חולים ומיזמים פרטיים על ידי קופות החולים הציבוריות."
- **בריאות: מניעת סבסוד המערכת הפרטית על ידי המערכת הציבורית -** "מניעת מימון המערכת הפרטית בהתבסס על משאבי המערכת הציבורית. זאת באמצעות אימוץ המודל הבריטי, אשר אינו מאפשר לחולה לקבל 'שכבה ראשונה' של שירותים מהבריאות הציבורי ו'שכבה שנייה' של שירותים מהביטוח הפרטי. דרך חלופית להשגת יעד זה תהיה הקמת מנגנון קיזוזים אשר יחייב את בתי החולים הפרטיים לשלם את עלות המטופלים אשר עברו הליכים במסגרת פרטית ולאחר מכן הועברו למערכת ציבורית."
- **חינוך: הפסקת העסקת מורים כעובדי קבלן ומעבר להעסקה ישירה של כל המורים -** "הפרטת מערכת החינוך הביאה להעסקתם של אלפי מורים כעובדי קבלן באמצעות עמותות. מורים אלו המחנכים ומלמדים מאות אלפי תלמידים, חסרים ביטחון תעסוקתי, מפוטרים בסוף כל שנה ואינם מסוגלים להבטיח למשפחתם עתיד יציב;
- הפסקת צורת ההעסקה הפוגענית של מורים כעובדי קבלן, ומעבר להעסקה ישירה של כלל המורים המועסקים במערכת החינוך."

- **רווחה: ביטול המימון הפרטי של מערכת הרווחה** - "גידול בגובה המימון הפרטי של קרובי הנזקקים להשמה ולסיוע של המעונות הפנימייתיים והשירותים הקהילתיים שבפיקוח משרד הרווחה הביא להכבדה ניכרת על המשפחות ולמניעת שירותים הכרחיים ממעטות האמצעים שביניהן;
- הגדלת הכנסתם הפנויה של קרובי אדם הנזקק לשירותי הרווחה והרחבת נגישותו לשירותים חברתיים חיוניים באמצעות ביטול מימון הפרטי."
- **רווחה: העסקה ישירה של עובדים סוציאליים במגזר הציבורי** - "הפרטת מערכת הרווחה הביאה לכך, שאלפי עובדים סוציאליים מועסקים על ידי המדינה דרך עמותות, ללא ביטחון סוציאלי, בשכר נמוך מאוד ובעומס עבודה שאינם יכולים לעמוד בו;
- שיפור תנאי השכר ומעבר להעסקה ישירה של כלל העובדים הסוציאליים המועסקים כיום במערכת הרווחה."
- **תעסוקה ומגזר ציבורי** - "העסקה ישירה במגזר הציבורי. הפסקת השימוש הנרחב במגזר הציבורי בהעסקת עובדי קבלן ומעבר להעסקה ישירה."
- **הפרטת נכסים ציבוריים** - "צמצום הריכוזיות בהקצאת נכסים ציבוריים: בעשור האחרון העבירו ממשלות ישראל מספר רב של נכסים ציבוריים לידיים פרטיות. בקרב השיקולים שהנחו את הממשלות בביצוע ההפרטות לא נשקלו די הצורך שיקולים בדבר הטחת תחרות בענף המשקי בו בוצעה ההפרטה כמו גם לגבי התחרות במשק כולו ולגבי ריכוז אפשרי של השליטה בתשתיות חיוניות בידי מספר מצומצם של גורמים פרטיים. כמו כן, בממשלות העדיפו לרוב לקבל את המחיר הגבוה ביותר בעבור הנכסים שהפריטו אך התעלמו מהרווחים הגדולים שציפה הרוכש להרוויח על חשבון הצרכנים, העובדים והציבור הרחב כתוצאה מהגדלת הריכוזיות בענף;
- הגדלת התחרויות במשק באמצעות חיוב שיקולי תחרות במסגרת הליכי הפרטה, וכן שיקולי ריכוזיות כלל משקית בהקצאת זכויות בתשתיות חיוניות בהתאם להמלצותיה של הוועדה להגברת התחרויות במשק."
- **פנסיה** - "במהלך העשור האחרון, בשל הפרטתה של המערכת הפנסיונית, נפגעו כספי החיסכון של מרבית האוכלוסייה, עיקר הסיכון הועבר אל החוסכים ואבדה הוודאות כי כספי החיסכון יבטיחו רמת חיים נאותה בגיל פרישה.... בנוסף, הביאה הפרטת קרנות הפנסיה לכך שדמי הניהול הגבוהים מכרסמים בכספי החוסכים; לכך שבוטל הקשר החשוב בין חסכון האזרחים לבין ההשקעה בענפי המשק הישראלי, כשכספי החיסכון אינם משמשים עוד לקידום צמיחה ותעסוקה במשק; לכך שלא זו בלבד ש'הגדלת התחרות, המטרה אשר עמדה ביסוד ההפרטה, לא הושגה, אלא שהמערכת הפרטית הפכה ריכוזית יותר ותחרותית פחות."
- **מחירי הדיור** - "מדיניות הפרטת מקרקעי ישראל ומערכי התכנון והייזום הממשלתיים, ייבוש מערך הדיור הציבורי ותקציבי המשכנתאות לזכאים, והמחסור ברגולציה של שוק הדירות להשכרה הובילו לעלייה של עשרות אחוזים במחירי הדיור ולהכבדה משמעותית של נטל הדיור, הנמדד באחוז ההוצאות על הדיור מתוך סך ההכנסה."
- **דיור ציבורי** - "הבטחת מלאי שוטף של דיור ציבורי- הבטחת מלאי שוטף של דירות ציבוריות המפוזר בארץ, באמצעות העברת 5% מהדירות בכל בניין באזורי הביקוש לבעלות המדינה למטרת שימוש על ידי זכאי הדיור הציבורי, בתמורה להנחה במחיר הקרקע."

5. חד"ש - בראשות מוחמד ברכה

מקור מידע: אתר המפלגה שכולל את מצע המפלגה.

עמדת המפלגה: מפלגת חד"ש מציבה את נושא ההפרטות כאחת מסוגיות הליבה של המצע, וממצבת את עצמה כמי ש"נשאה את דגל המאבק בהפרטה". הסעיף הרביעי במצע קורא מפורשות

ל"ביטול של כל ההפרטות שנעשו עד כה של חברות ממשלתיות, משאבי טבע (כולל גז ונפט, פוספטים וים המלח), בנקים ושירותים ציבוריים ועירוניים ושל כל התכניות להפרטה של חברות ממשלתיות ושירותים ציבוריים, לרבות בתחומי רווחה וחינוך."

חד"ש לא רק קוראת לביטול ההפרטות, כי אם גם להלאמה/הצברה של שירותים ומשאבים אשר הופרטו בעבר כגון כבישי אגרה או משאבי טבע: "חד"ש תמשיך להיאבק למען שירותים חברתיים אוניברסליים על בסיס שוויוני, לרבות שירותי בריאות וחינוך חינוך, השכלה, דיור ואיכות חיים. על המדינה לשאת באחריות לשירותים הציבוריים ולממן את פעילותם השוטפת ואת פיתוחם בהתאם לצורכי האוכלוסייה. פיתוח השירותים הציבוריים יעשה תוך מניעת הפרטתם ויכלול צעדים של העדפה מתקנת."

בהקדמה למצע מוסבר הקשר בין תהליך ההפרטה בעשור האחרון לבין הפערים במשק: "...הממשלות בעשור האחרון העשירו את האלפיון העליון באמצעות הפרטות ורפורמות במס, והחריפו את העוני והמצוקה החברתית בישראל."

פירוט לפי תחומים במצע המפלגה:

- **"כלכלה למען העובדים"** – "ביטול שיטת ההעסקה באמצעות חברות כוח-אדם וקבלנים והעברת עובדות ועובדי הקבלן להעסקה ישירה".
- **ביטול הפרטות עבר** – "ביטול של כל ההפרטות שנעשו עד כה של חברות ממשלתיות, בנקים ושירותים ציבוריים ועירוניים, ושל כל התכניות להפרטה של חברות ממשלתיות ושירותים ציבוריים, לרבות בתחומי הרווחה והחינוך".
- **בריאות** – "הכללת הביטוח המשלים בסל הבריאות; ביטול התשלומים עבור שירותים בקופות החולים; גביית תשלום אחיד עבור כל תרופה; ביטול השר"פ בבתי החולים הציבוריים."
- **פנסיה** – "הקמה, ביוזמת הממשלה ובניהול ציבורי, של קרן פנסיה שלא למטרות רווח, אשר תשקיע את החסכונות ברמת סיכון נמוכה ותגבה דמי ניהול מירביים של 0.5%."
- **גז** – "הכפלת התמלוגים שמשלמות החברות להפקת גז; גביית תמלוגים זהים מכל החברות העוסקות בכרייה ובניצול של משאבי טבע."
- **תוכנית לדיור חברתי** – "ההוצאה על דיור – בין אם מדובר בשכר דירה או במשכנתא – היא ההוצאה החודשית הגדולה ביותר אצל רוב הציבור הישראלי. מאז שהופרטו חברות הבנייה הממשלתיות וההסתדרותיות בשנות ה-90, עלו מחירי הדיור באופן תלול, בקצב העולה פי 3 על קצב העלייה של מדד המחירים לצרכן. הדיור התרחק מהישג ידם של רוב המשפחות ושל רוב הצעירים;
- כדי לסגור את הפערים הרבים שנוצרו בשל הירידה החמורה במלאי הדירות הציבוריות ובשל העלייה התלולה במחירי הדירות שהותירה משפחות רבות של עובדים ללא אפשרות לרכוש דירה – תשקיע הממשלה בשלוש השנים הקרובות (2013-2015) בבנייה של 30,000 דירות, ובהמשך תבנה 5,000 דירות בכל שנה;
- יקבע בחוק כי בכל מכרז בנייה על קרקע מדינה 5% מהדירות בפרויקט יימסרו למדינה ויתווספו למלאי הדירות הציבורי."
- **בריאות** – "בעשור האחרון ממשלות ישראל נטשו את מערכת הבריאות הציבורית בישראל לטובת טיפוח מערכת פרטית מתחרה, מערכת בה אנו נדרשים לשלם מכיסנו יותר על מנת לקבל טיפול נאות. מי שאין לו נאלץ להסתפק במינימום שהמערכת הציבורית עדיין מספקת (שגם הוא הולך ומצטמצם);
- הממשלה נושאת באחריות מלאה לחיזוק הרפואה הפרטית על חשבון הרפואה הציבורית ולעלייה התלולה בהוצאה הפרטית לבריאות. ההפרטה של שירותי הבריאות לתלמיד היא דוגמה להעדפת העסקים של חברות פרטיות על פני הדאגה לבריאות הילדים ובני הנוער;

- הגנה על מערכת הרפואה הציבורית כמערכת שוויונית ונגישה וביטול התכניות להפרטת בתי-החולים... שיקום מערכת הבריאות הציבורית כמערכת שוויונית ונגישה;
- ביטול התכניות להפרטת בתי-החולים ובריאות הנפש; הלאמת שירותי הבריאות שהופרטו (כולל רפואה מונעת ואחיות בתי הספר);
- ביטול כל מהלכי התיאגוד והפרטת בתי החולים;
- צמצום שירותי הבריאות הפרטיים - ראשית יש לוודא כי השירותים הפרטיים אינם משתמשים במשאבים ציבוריים כגון בתי חולים, מרפאות, וציוד רפואי ציבורי. ניתן להשיג זאת בין היתר על ידי ניתוק הקשרים בין קופות החולים לחברות-בת מסחריות;
- יש לאסור על חברות הביטוח לחייב חולים על שירות אשר מספקת המערכת הציבורית.
- **רווחה** - "העסקה ישירה של כל העובדות הסוציאליות והעלאת שכרן".
- **משאבי טבע** - "אנו מציעים להחזיר את השליטה על המשאבים למדינה – לעצור את ההפרטה של המים, של קרקעות המדינה, ושל מערכת התכנון. להגדיל את המיסוי על החברות המנצלות את אוצרות הטבע, ובשלב שני – להלאים את משאבי הגז, המינרלים והנפט, ששימוש נכון ברווחים מהפקתם עשוי להבטיח את עתידנו".
- **קרקעות ושמורות טבע** - "הגנה על הקרקעות מפני השתלטות למטרות רווח של נדל"ניסטים ומפני שימוש בזבזני. הפסקת הפרטת הקרקעות, והבטחת שימוש שוויוני במקרקעי ישראל לכל התושבים, יהודים וערבים; העמדת שמורות הטבע והגנים הלאומיים לשימוש הציבורי ללא כל תשלום".
- **תחבורה ציבורית** - "הפסקת ההפרטה של התחבורה הציבורית והבטחת איכותה וזמינותה".
- **כבישים** - "עצירת המשך הפיתוח של פרויקט כביש חוצה ישראל ופרויקטים דומים של הפרטת כבישים, שהם אסון חברתי ואקולוגי".
- **תשתיות** - "הפסקת הפרטת התשתיות: קרקעות, תחבורה, הספקת המים ומשק האנרגיה".
- **השכלה גבוהה** - "הגנה על האוניברסיטאות מפני תכניות הפרטה".

6. יהדות התורה – בראשות מועצת גדולי התורה

מקור מידע: אין אתר למפלגה.

עמדת המפלגה: אין מצע ולא התקבלה תגובת המפלגה לפנייתנו בנושא.

7. קדימה – בראשות שאול מופז

מקור מידע: אתר המפלגה שכולל את מצע המפלגה ואת ה"תוכנית להפרטה מושכלת של שאול מופז".

עמדת המפלגה : מפלגת קדימה אינה שוללת הפרטה על הסף, אולם מתנגדת להפרטת תחומי ליבה ומבקשת לקבוע סייגים ברורים להפרטה. לפיכך מציעה המפלגה "תוכנית להפרטה מושכלת", המבקשת "לקבוע את המותר והאסור של ההפרטה". להלן התוכנית במלואה :

"גיבוש עקרונות מנחים למהלך הרפורמות המבניות במשק. מדיניות אחראית שאינה מפריטה תחומים שבהם למדינה אחריות ליבה. רפורמות רבות המתוכננות בישראל כוללות מרכיב של הפרטה. הפרטה אינה דבר רע או טוב כשלעצמו. יש מקרים בהם היא מוצדקת ומועילה מבחינה כלכלית. יש מקרים בהם היא שגויה מבחינה כלכלית, או מבחינה נורמטיבית. יש לקבוע כללי מסגרת עקרוניים למהלכי הפרטה. בישראל השתרשה בשנים האחרונות נטייה להפריט כמעט בכל מחיר ובלא הבחנה. בתהליכי ההפרטה חסרים מנגנונים של הסקת מסקנות ולימוד מטעויות. באופן בולט יש מחסור במנגנון פיקוח על ספקי השירותים המופרטים. לעתים קרובות מדי הדגש הושם לא על איכות השירות לאחר ההפרטה אלא אך ורק על המחיר לאוצר המדינה. במקרים רבים הליך ההפרטה הביא לפגיעה קשה בזכויות העובדים, בין אם בדרך של פיטורי עובדים ותיקים, ובין אם על ידי יצירת שכבה של עובדים בעלי הכנסה נמוכה וחסרי הגנה תעסוקתית. לבסוף, חלק מההפרטות בישראל הגדילו את הריכוזיות במשק ובכך הביאו לפגיעה בתחרות. צריך לעשות בעניין הזה סדר. אני [שאול מופז] מציע לקבוע כללים ומגבלות להפרטה, על מנת להגן על חוסנה החברתי והערכי של החברה הישראלית, תוך חתירה לצמיחה כלכלית.

כאמור, הכללים שאני מציע אינם פוסלים הפרטה על הסף. הם רק מבקשים לקבוע את המותר והאסור של ההפרטה. יש לקבוע חמישה כללים לגבי הפרטה:

כלל יסודי : אין מפריטים שירותים שהם בליבת תפקיד המדינה, כגון תפקידים המערבים החזקת נשק, שירותים הכוללים הגבלת זכויות אדם, או סמלי לאום.

גבולות חוקתיים: תעשה הגבלה בחוק יסוד של התחומים והשירותים אותם למדינה אסור להפריט, בייחוד סמכויות שלטוניות שיש בהן כדי לפגוע בזכויות מקבל השירות. הפרטה תיעשה רק על סמך מבט כולל על יחסי הגומלין שבין המדינה לאזרחיה.

חקיקה: הליך הפרטה חייב להיעשות במסגרת חקיקה רגילה ולא בהליכי חקיקה מקוצרים דוגמת "חוק ההסדרים" או בהחלטות מנהליות.

הגנה על עובדים: ייקבע איסור על העסקת עובדי ציבור דרך קבלני כוח אדם למעט במקרים בהם יש צורך אמיתי למילוי כוח אדם באופן זמני. הגבלת משך הזמן תהיה נתונה לשיקול דעת שלטוני.

פיקוח ציבורי: יוקם מנגנון פיקוח אפקטיבי על איכות השירות הניתן על ידי גופים פרטיים מטעם המדינה, לרבות ביקורת שיפוטית. תוקם רשות ציבורית מקצועית ובלתי תלויה שתפקידה לבחון את הכדאיות והתנאים למכירת נכסי מדינה לידיים פרטיות. הרשות תחזיק בסמכות לבטל הפרטות שכדאיותן הכלכלית מוטלת בספק או שיגבירו את הריכוזיות במשק ברמה שתפגע בתחרות."

פירוט לפי תחומים במצע המפלגה

- **בריאות** – "תוכנית 69/31 מציעה חזרה לתמהיל של שנת 1995 בין הוצאה פרטית להוצאה ציבורית. 69% מן ההוצאה הלאומית על בריאות ימומן כהוצאה ציבורית, כך שרמת ההוצאה הפרטית תרד ל-31%."
- **קרקעות** - "גידול מיידי של היצע הקרקעות – יצירת רזרבות של קרקעות בשוק- תוכנית "בנק הקרקעות": מכרז מיידי על עשרות אלפי יחידות קרקע, כדי להציף את השוק. שחרור מאסיבי מיידי של עשרות אלפי יחידות דיור (מעבר ובנוסף לגידול השנתי בביקוש לדירות) ייצור בשוק רזרבה של קרקעות שיוחזקו על ידי הקבלנים. במצב של רוויה של קרקעות קבלנים יפעלו מתוך שיקולים של שוק תחרותי. כשזרם ההיצע ייקבע על ידי מאות קבלנים ולא על ידי גוף שלטוני אחד, יפסיק השוק להיות מונופוליסטי."

8. מרצ – בראשות זהבה גלאון

מקור מידע: אתר המפלגה שכולל את מצע המפלגה ואת ה"תוכנית למאבק בהפרטה והחזרת האחריות למדינה".

עמדת המפלגה: פרק חברה-כלכלה במצע מרצ כולל התייחסות מפורשת למדיניות ההפרטה המוצגת באור שלילי: "הממשלה קיצצה את השירותים החברתיים ואת ההוצאה הציבורית ונראה שהחליטה להפריט עצמה לדעת". מרצ מצהירה על "תוכנית הצברה" כוללת ל"מאבק בהפרטה והחזרת האחריות למדינה". בנוסף, מתחייבת מרצ על "הפסקת ההעסקה הקבלנית בשירות המדינה: לא יחודשו הסכמי התקשרות להעסקה קבלנית ולא יוצאו מכרזים חדשים, כך שתוך שלוש שנים לא יהיו עוד מועסקים על בסיס מכרזים קבלניים בשירות המדינה." להלן עיקרי התוכנית:

"תהליכי ההפרטה הגורפים שעברו על המשק הישראלי בעשורים האחרונים לא הביאו לשיפור התחרות או ליעילות כלכלית, אלא לריכוז ההון בידיים בודדות, למערכת קשרים הון-שלטון המאיימת על הדמוקרטיה הישראלית, לפגיעה באיכות ובכמות של השירותים החברתיים, ולפגיעה בזכויות העובדים. שירותי הרווחה סבלו מההפרטה החמורה ביותר, ורובם הגדול עבר לבעלות ולניהול פרטיים. גם במערכת החינוך תופסת ההפרטה מקום של כבוד: שירותי חינוך ניתנים באמצעות עמותות וגופים עסקיים, מורים מועסקים כעובדי קבלן והנטל הכלכלי המוטל על כתפי ההורים הולך וגדל. ההפרטה צמצמה את מומחיות המדינה בתחומי הרווחה והחינוך, וכך גם יכולתה לפקח באופן יעיל על השירותים הניתנים. מרצ תפעל לקידום תוכנית הצברה, שתשיב למדינה את האחריות על השירותים החברתיים. תוכנית הצברה תכלול, בין היתר:

- העסקה ישירה על-ידי משרד הרווחה: משרד הרווחה יחזור להיות מעסיק, ובתוך חמש שנים יוחזרו רוב שירותי הרווחה לבעלות המדינה ולהעסקה ישירה על-ידי המדינה. לא כל השירותים חייבים להינתן אך ורק ישירות מהמדינה, אולם תבוטל לחלוטין העסקת עובדים סוציאליים וניהול תחומים שלמים בידי גופים פרטיים.
- העסקה ישירה במשרד החינוך: לא יועסקו מורים בדרך של העסקה עקיפה. יבוטלו המכרזים להעסקה עקיפה של מורים לשעות הצהרון והמורים יקלטו כעובדי משרד החינוך. כן יקלטו כעובדי משרד החינוך כל מורי ה"ל"ה, אשר מלמדים לפי תוכנית הלימודים של משרד החינוך תוך העסקה עקיפה.
- העסקה ישירה במשרד הבריאות: אחיות בתי הספר, ישובו להיות עובדות של משרד הבריאות; משרד הבריאות יפעיל מוסדות שיקום לקשישים ומוסדות סיעוד.
- תופסק לחלוטין הפרטת שירותי הפיקוח: מערך הפיקוח, אשר אף הוא עובר הפרטה, יוחזר באופן מלא, בתוך שנה אחת, לאחריות המדינה ועובדיה."

פירוט לפי תחומים במצע המפלגה:

- **תחבורה** - "העתקת מודל הנתיב המהיר לתל אביב, הכולל מערכת תחבורה ציבורית יעילה ומפותחת, לכניסות המזרחיות והצפוניות לתל אביב והפעלת מודלים דומים בכניסה לירושלים ולחיפה".¹
- **בריאות** – "צירת הפרדה באמצעות חקיקה ותקינה בין מערכת הבריאות הציבורית למערכת הבריאות הפרטית, כך שלא ניתן יהיה לקבל שירותים פרטיים במסגרת המערכת הציבורית;
- התחייבות להרחבת סל שירותי הבריאות הממלכתי על חשבון ביטוחים משלימים ופרטיים. התחייבות לתקצוב רופאים בהיקף מלא, שאינם מועסקים באורח פרטי, כחלופה לשירותי הבריאות הפרטיים."

¹ הערת המחבר: ראוי לציין כי הנתיב המהיר, בדומה לכבישי אגרה אחרים, נחשב במידה מסוימת כסוג של הפרטה של תשתיות. על אף ההצהרות הגורפות נגד הפרטה, ממליצה מרצ על שכפול והרחבת המודל.

- **דיוור** – "עידוד בנייה להשכרה ארוכת טווח במימון ממשלתי. הממשלה היא שתדאג לבנייה, להשכרה ולתחזוק הנכסים;
- התניית אישורים לבנייה חדשה בכך שאחוז מסוים מהדירות יהפוך לדיוור ציבורי ולדיוור בר-השגה."
- **דיוור ציבורי** – "מתן אפשרות לדיירי הדיוור הציבורי לרכוש את דירותיהם בהנחות משמעותיות, בהתאם לחוק הדיוור הציבורי שחוקקה מרצ.²"
- **חינוך** – "תהליך ההפרטה השקט במערכת החינוך בישראל הביא לכך שב 60% - מבתי הספר יש מורים המועסקים באמצעות עמותות או מעסיקי קבלן, כשאף גוף אינו בודק את רמת הכשרתם ותנאי העסקתם. הפסקת פעילותן של עמותות, גופים עסקיים וארגוני מיקור חוץ, המעסיקים מורים בתנאים מחפירים, ללא הכשרה מתאימה וללא זכויות הדומות לחבריהם בחדר המורים."
- **שוויון מגדרי** – "העלאת שכר ב"מקצועות נשיים" - מקצועות השירות: אחיות, סיעות, גננות, מורות, עובדות סוציאליות, ומאבק בהפרטה של מקצועות אלו."
- **העסקה ישירה** – "מאבק למען העסקה ישירה של עובדות קבלן."
- **קרקעות** – "בקדנציה האחרונה החליטה ממשלת ישראל על הפרטת קרקעות המדינה, הידועה בשם "הרפורמה במדיניות הקרקע והתכנון בישראל". זוהי מדיניות שמנציחה את עוולות המערכת הקיימת, מעודדת בזבז קרקעות משווע, ומאיצה את היחלשותם הכלכלית-חברתית של יישובי הפריפריה [...] הרפורמה בניהול הקרקעות שמביאה להפרטתן מחריפה מצב זה, והרפורמה בתכנון המקודמת על-ידי ראש הממשלה צפויה לחבל באופן אקוטי ביכולת להגן על שטחים פתוחים. לכן יש צורך במלחמת מנע ותיקון המעוות: קרקעות המדינה תישארנה בבעלות המדינה, ותיאסר מכירתן."
- **נכסי טבע** – "ממשלות ישראל בעשורים האחרונים הובילו להפרטה פרועה של נכסי הציבור והטבע. שאלת הבעלות על משאבי הטבע היא מהותית ומוסרית כפי שהיא כלכלית והיא מחייבת דיון ציבורי מעמיק, תוך מתן מידע מלא ונטול אינטרסים. שמורות הטבע, הגנים הלאומיים, אתרי המורשת ואתרי ההנצחה הם קניין המדינה ושייכים לכלל אזרחיה, ולכן עליהם להיות מנוהלים על-ידי המדינה באמצעות רשות שמורות הטבע והגנים הלאומיים. יש להפסיק כליל את העברתם של אתרי הנצחה וגנים לאומיים לגורמים פרטיים ועמותות פוליטיות, ולהחזיר למדינה את ניהול האתרים שכבר הופרטו."
- **מים** – "הפרטת המים, באופן שתאגדי המים מנוהלים כמשק סגור, מנוגדת לתפקידה הבסיסי של המדינה כספקית שירותים חיוניים. 'בוטלו תאגידי המים ויוחזר ניהול המים אל המדינה כחלק בסיסי מתפקידה'."
- **תחבורה** – "נתיבי תחבורה ציבורית בכניסה לערים הגדולות והרחבת מיסי הגודש. מודל הנתיב המהיר לתל אביב, אשר כולל מערכת תחבורה ציבורית יעילה ומפותחת צריך להיות מועתק לכניסות המזרחיות והצפוניות לתל-אביב ומודלים דומים צריכים להיות מופעלים בכניסה לירושלים ולחיפה."
- **שלטון החוק** – "מרצ מתנגדת לכל הפרטה במערכת שמירת החוק, ובכלל זה של מוסדות כליאה למיניהם, ושל כל פעולות השיטור כולל בהתנחלויות ובמחסומים."

9. רע"מ-תע"ל - בראשות אברהם צרצור

² הערת המחבר: גם כאן, יש הרואים בחוק הפרטה של הדיוור הציבורי.

מקור מידע: אין לרשימה שמאחדת שלוש מפלגות אתר רשמי. יש אתר בשפה הערבית למפלגת תע"ל בלבד. לא פורסם מצע בעברית.

עמדת המפלגה: פנייתנו לקבל את עמדת המפלגה בנושא לא נענתה.

10. ש"ס – בראשות אריה דרעי, אלי ישי ואריאל אטיאס

מקור מידע: אתר המפלגה. אין למפלגה מצע רשמי אלא "מסמך עקרונות".

עמדת המפלגה: פרק הכלכלה במסמך העקרונות נפתח בהצהרה: "בשנים האחרונות התבססה בישראל אידיאולוגיה כלכלית שמרנית המאמצת ומקדשת את ערכי הגלובליזציה, התחרות החופשית, הפרטת מוסדות רווחה ושירותים, ומעורבות קטנה של הממשלה במשק. תנועת ש"ס מאמינה כי הערכים האלו במתכונתם הגורפת מאיימים על צביון המדינה, כפי שהוכח גם בימים אלה, ופוגעים במסכת הערכים היהודים החשובים של שוויון, צדקה, חמלה וערכות הדדיות. כתוצאה מכך הוחרפה תופעת אי השוויון הכלכלי, האבטלה והעוני ביחד עם גידול בלתי נסבל בפערים החברתיים. כל אלו מביאים אוכלוסיות רבות אל מצב של חוסר בטחון תעסוקתי וחוסר בטחון תזונתי. תחושת הסולידאריות החברתית נשחקה מאד. כלכלה חברתית בריאה היא יסוד לקיום חברה שוויונית מוסרית וצודקת."

פירוט לפי תחומים במצע המפלגה

- **עבודה** - "איסור גורף על העסקת עובדי קבלן במשרדי הממשלה וחברות ממשלתיות ובכל הגופים והארגונים המתוקצבים על ידי המדינה."
- **בריאות** - "תנועת ש"ס תפעל לשמור על יישום חוק ביטוח בריאות ממלכתי מתוך תפיסת הרפואה כרפואה ציבורית שוויונית. תנועת ש"ס רואה כערך עליון הבטחת נגישות הוגנת ושוויונית לשירותי בריאות ציבוריים לכל אזרחי המדינה."

מפלגות חדשות (לפי סדר הא"ב)

11. ארץ חדשה - החזית להפלת שלטון ההון בראשות אלדד יניב

מקור מידע: אתר המפלגה הכולל את מצע המפלגה.

עמדת המפלגה: המצע כולל התייחסות מצומצמת לסוגיית ההפרטה. הוא מתייחס רבות לקשרי הון-שלטון ולחלוקת ההון על ידי המדינה, וקורא לחלוקתו מחדש, אולם להבדיל ממפלגות אחרות הוא אינו כולל שימוש במונחים הפרטה או הלאמה כאמצעי לחלוקה של נכסי המדינה. השימוש היחיד במונח הפרטה הוא בסעיף הבריאות שבו מוגדרת ההפרטה כ"מחלה". בנוסף, המצע כולל מספר הצהרות כגון קריאה "להחזרת אוצרות הטבע לציבור", מהן ניתן ללמוד על עמדת המפלגה בנוגע לסוגיית ההפרטה.

פירוט לפי תחומים במצע המפלגה:

- **בריאות** - "המחלה של מערכת הבריאות היא ההפרטה. כל שנה אזרחי ישראל מוציאים מהכיס יותר על בריאות: יותר על ביטוחים פרטיים, יותר על טיפולי שיניים. יותר. יש הסכמה רחבה על כך שמערכת בריאות ציבורית היא זולה ויעילה יותר ובכל זאת מערכת הבריאות הישראלית הולכת בכיוון ההפוך. צריך להכניס את כל הזכויות בביטוחים המשלימים של קופות החולים לביטוח הממלכתי הבסיסי כך שהכסף יזרום למערכת הבריאות הציבורית ולא למערכת הפרטית. כך רופאים יוכלו להישאר בחדרי הניתוח בבתי החולים הציבוריים אחר הצהריים ולא לרוץ לקליניקות הפרטיות. מי שרוצה בריאות פרטית שיעשה ביטוח פרטי אבל על ביטוח הבריאות בחברות הביטוח, צריך להטיל פיקוח קפדני."
- **חינוך** - "אין יותר חינוך פרטי בתחפושות של חינוך ממלכתי."
- **משאבי טבע, גז** - "ההצעה שלנו להחזרת אוצרות הטבע לציבור מתבססת על המודל הנורבגי. [...]
- נתח המדינה (תמלוגים ומס רווחי יתר) שישלמו החברות יגיע לשיעור של 80 אחוזים, ולא 55 אחוזים בממוצע שנקבעו בוועדת ששינסקי אחרי לחצים אינסופיים של לוביסטים. הממשלה תקים חברה ממשלתית לנפט וגז. החברה הזו תהיה שותפה בכל קידוח חדש."
- **משאבי טבע, ים המלח** - "מכרות הפוספטים שיצרו עד היום רווחי ענק למשפחת עופר יחזרו לידיים של הציבור הישראלי. "כימיקלים לישראל" תהפוך לחברה ממשלתית וכל הרווחים שלה יועברו לאוצר המדינה."
- **משאבי טבע, מים** - "יבוטלו 52 תאגידי המים הבזבזניים, ויוחזר המצב שקדם לרפורמה בו ניהלו הרשויות המקומיות את אספקת המים לתושבים. כך יבוטלו המוני משרות מיותרות שנוצרו "לכבוד" התאגידים ויבטל המע"מ על המים. כספי התשלומים על המים "יצבעו" והעיריות יוכלו להשתמש בהם רק לצרכי השקעה במשק המים העירוני. יתווסף תעריף ביניים על צריכה ותבטל האפשרות להעביר את אספקת המים לניהול גופים פרטיים ובעלי הון. כמו כן, יש צורך לפעול להפחתת הריכוזיות בשוק התפלת המים."

12. דע"ם - מפלגת פועלים בראשות אסמא אגבריה זחלאקה

מקור מידע: אתר המפלגה הכולל את "מצע המפלגה נוסח מלא" ואת "מצע דעם לכנסת ה-19, תביעות".

עמדת המפלגה: מצע המפלגה כולל התייחסות נרחבת לסוגיית ההפרטה. דעם מדגישה כי היא נגד הפרטה וקוראת להלאמה של שירותים חברתיים, משאבי טבע ומפעלים שנסגרים. הסעיף הראשון בפרק הכלכלי מסביר את עמדת המפלגה בנושא: "ההפרטה עומדת במרכז המדיניות הכלכלית השלטת. משאבים לאומיים חיוניים כמו גז, מים וחשמל נמכרים בזול לידיים פרטיות באמתלה שיש להפוך אותם לרווחיים. כך גם התחבורה, מפעלים ממשלתיים, אוצרות טבע, רשויות ציבוריות, השיכון, הבריאות, החינוך, הרווחה וקרנות הפנסיה. מאחר וכאשר המשאבים והשירותים שהופרטו נקלעים למשבר, הממשלה מעניקה להם סיוע על חשבון הציבור, בפועל מדובר במדיניות של הפרטת הרווחים והלאמת ההפסדים. דעם דורשת מהממשלה להלאים מחדש את השירותים החברתיים, ולקחת אחריות על ביטחונם האישי, החברתי

והכלכלי של התושבים. דעם דורשת מהממשלה להלאים תעשיות מקומיות העומדות להימכר למשקיעי חוץ, ומפעלים שפושטים את הרגל".

התביעה הראשונה, בפרק הכלכלה במסגרת חלק ה"תביעות" של המצע, היא: "דעם דורשת מהממשלה להלאים שירותים חברתיים, ומפעלים שנסגרים".

גם פרק הסביבה במסגרת ה"תביעות" נפתח בקריאה להלאמה של משאבי טבע: "דעם דורשת להפסיק את הפרטת המשאבים הציבוריים ואוצרות הטבע בארץ, ולמקסם את חלקו של הציבור בהם [...] דעם תפעל להחזרת תאגידי המים לרשויות המקומיות".

פירוט לפי תחומים במצע המפלגה:

- **יוקר המחיה** - "התשובה ליוקר ולשחיקה בכוח הקנייה טמונה בהחזרת הפיקוח, בסבסוד התחבורה הציבורית, בהלאמת השירותים החיוניים ובבניית דיור ציבורי".
- **תעסוקה** - "לבטל את תופעת עובדי הקבלן: [...] כתוצאה מהפרטת השירותים והמפעלים, מרבית העובדים אינם מאורגנים ומועסקים בלי שחלים עליהם הסכמים קיבוציים. ההפרטה הצליחה להוזיל את עלות כוח העבודה. שנית, התרחבות מגזר עובדי הקבלן, שהפכו למגזר מקופח המתחרה עם העובד הקבוע, ובכך מחליש את כוח המיקוח של העובדים. דעם פועלת למען ארגון העובדים שאינם מאורגנים באיגודים מקצועיים ולחתימה על הסכמים קיבוציים שיבטיחו את זכויותיהם הסוציאליות ואת הביטחון התעסוקתי שלהם. דעם קוראת להחיל את ההסכמים הקיבוציים על עובדי העמותות המופרטות, ולבטל את תופעת עובדי הקבלן".
- **סביבה** - "דעם דורשת להפסיק את הפרטת המשאבים הציבוריים ואוצרות הטבע בארץ, ולמקסם את חלקו של הציבור בהם;
- דעם דורשת להשקיע משאבים בתחומי התשתיות, להרחיב ולייעל את מערך התחבורה הציבורית בארץ. לסגור את מרכזי הערים לרכב פרטי לטובת תנועה ציבורית אלטרנטיבית ונקייה;
- דעם תפעל להחזרת תאגידי המים לרשויות המקומיות;
- הכלכלה הקפיטליסטית המבוססת על הפרטה ומדדי צמיחה ותל"ג, יונקת משאבים טבעיים נדירים ומוגבלים לטובת שכבה צרה של בעלי הון ואינטרסים. ללא מאבק נגד בעלי ההון וההפרטה יאלצו הדורות הבאים להילחם על משאבי אנרגיה, מים, קרקעות וחופים שזמינותם אבדה לבלי שוב. רווחי עתק שהושגו בפרויקטים של מחצבים ונדל"ן, הם בהגדרה גזל של מקורות חיים וקרקע זמינה מהדורות הבאים."

13. התנועה – בראשות ציפי לבני

מקור מידע: אתר המפלגה הכולל את מצע המפלגה.

עמדת המפלגה: מצע התנועה לא כולל התייחסות מפורשת לסוגיות של הפרטה, אולם זו המפלגה היחידה שנענתה לפנייתנו ושלחה לנו תשובה רשמית בנוגע לעמדתה בנושא. להלן: "יו"ר התנועה ציפי לבני כיהנה בעבר כמנהלת רשות החברות הממשלתיות, כך שבנושא זה מדובר בשילוב של השקפת עולם עם ניסיון מעשי.

- כל אזרח בישראל זכאי לסל זכויות חברתי שיקבע בחוק זכויות חברתיות.

- זכויות אלה כוללות סל חינוך לתלמיד, שירותי בריאות, רווחה ועוד.
- הממשלה אחראית לספק לאזרחי המדינה את הקבוע בחוק. אחראית לספק - משמעו בין במישרין ובין במיקור חוץ ובכפוף לכך שהוצאת שירותים למיקור חוץ אינה מסירה את האחריות מכתפי המדינה, והמדינה צריכה לפקח על ביצוע ומתן השירותים.
- תשתיות לאומיות לא יופרטו וישארו בידי המדינה.
- מונופולים ממשלתיים לא יופרטו כדי שלא יהפכו למונופולים פרטיים. בתחומים בהם יש מונופולים יש לפתוח את השוק לתחרות.
- במקרים של כשל שוק על המדינה להתערב בפיקוח ורגולציה.

בנוסף, מופיעות במצע מספר הצהרות מהן ניתן ללמוד על עמדת המפלגה בנוגע להפרטה:

- "האתגר – הצבת תפיסה עדכנית כנגד התפיסה הניאו-שמרנית וכנגד הסוציאליזם המדינתי הישן".
- "התנועה תפעל לשינוי מערכתי של מוסדות המדינה תוך הגדרה חקיקתית ברורה של מרחב הזכויות והחובות של המדינה. פעולותיה של התנועה יהיו תוך תעדוף תקציבי חדש, ביזור של ההון והקניין, ומתוך תפיסה מרכזית לפיה ללא פריצת דרך מדינית לא ייתכן צדק חברתי."

פירוט לפי תחומים במצע המפלגה:

- **בריאות** – מפלגת התנועה קוראת לנהל דיון ציבורי על שירותי הרפואה הפרטיים והביטוחים המשלימים: "לאור הנטייה ההולכת וגוברת להשתמש ברפואה פרטית, לא ניתן להמשיך ולהתעלם מדיון ציבורי רציני בנושא השר"פ בבתי החולים הציבוריים."
- **קרקעות** – "המדינה תגדיר מחדש את הבעלות על אדמותיה מתוך תפיסה של צדק חלוקתי, שיתוף הציבור והעמקת נוכחותו בניהול חברות ציבוריות באופן שיאפשר לרבים להיות שותפים בבעלויות; נדרש ביזור הבעלות על אדמות ונדל"ן."
- **חוק יסוד זכויות חברתיות** – "זכות זאת תמומש או תוסדר בידי רשויות השלטון בחוק או לפי חוק ובהתאם ליכולתה הכלכלית של המדינה כפי שתקבע על ידי הממשלה."³
- **דיוור ציבורי** – "הפשרת חוק הדיור הציבורי, הוצאתו מחוק ההסדרים והעברת הסכומים שנגבו ממכירת דירות הדיור הציבורי בעשורים האחרונים לפרויקט בנייה חדשה של דיור ציבורי."
- **בריאות: צמצום ההשתתפות העצמית** – "יש להפחית באופן משמעותי את ההשתתפות העצמית ולהגדיל במקביל את חלקה של הממשלה במימון המערכת."
- **בריאות: בעלות על בתי החולים** – "על מנת לחזק את משרד הבריאות כמתווה מדיניות, מפקח ומסדיר, יש לאפשר לו לפעול ללא ניגוד עניינים בין תפקידו כרגולטור לבין בעלותו על בתי החולים. ככל התפקידים הסותרים בו נתון משרד הבריאות, גורם לכך שהחלטות שונות אינן בהכרח מתקבלות לאחר שיקול-מאקרו לטובת מערכת הבריאות והחולים. יש לפעול לניתוק פורמלי, מעשי ומהותי בין שני התפקידים."⁴
- **בריאות - ביטוחים פרטיים** – "80% מאזרחי מדינת ישראל מחזיקים כיום ביטוח משלים של אחת מקופות החולים. 40% מחזיקים בנוסף גם ביטוח פרטי. ככל ביטוחי זה העלה בצורה משמעותית את ההוצאה הפרטית לבריאות של משקי הבית. יש לעגן בחקיקה מניעת כפל ביטוח [...] לאור הנטייה ההולכת וגוברת להשתמש ברפואה פרטית, לא ניתן להמשיך ולהתעלם מדיון ציבורי רציני בנושא השר"פ בבתי החולים הציבוריים."

³ הערת המחבר: דהיינו, בתחומים מסוימים תממש המדינה את החוק, ובמקרים אחרים רק תשמש כרגולטור.

⁴ הערת המחבר: סעיף זה נותן פתח להפרטה נוספת של בתי החולים.

- **ביטחון אישי- תקציב המשטרה** - "ניתן להגדיל את תקציב המשטרה באמצעות קבלת תשלומים על שירותים"

14. יש עתיד – בראשות יאיר לפיד

מקור מידע: אתר המפלגה הכולל את מצע המפלגה.

עמדת המפלגה: מפלגת יש עתיד לא מצהירה על מדיניות הפרטה רשמית או גורפת, אך ישנן מספר התייחסויות לסוגיות של הפרטה, המבטאות הכרה בצורך להגביר את הרגולציה על מוסדות ושירותים מופרטים. בנושא החינוך מוצגת ההפרטה כ"בעיה" איתה יש להתמודד בדרכים שונות, ביניהן רגולציה וחזרה להעסקה ישירה. לחילופין, בתחומים אחרים, כגון התחבורה הציבורית, מצהירה המפלגה כי ההפרטה בתחום היא הצלחה, ולפיכך יש להמשיך במדיניות זו, תוך המשך הרגולציה. יש עתיד אף מציגה תוכנית מפורטת להפרטה עתידית של רכבת ישראל ותחנותיה.

פירוט לפי תחומים במצע המפלגה:

- **רווחה** - "חיזוק מנגנון הפיקוח, לבחינת פעילויות האגפים השונים במשרד הרווחה, ולסנכרון ותיאום בין שירותי הרווחה; קביעת מדיניות להבטחת טיבם של השירותים החברתיים המופרטים, הכפפתם לפיקוח וביקורת של המדינה, והגנה על תנאי העסקתם של נותני השירותים במסגרות המופרטות;
- תגבור מערך הרווחה הלאומי באמצעות שילובם של מתגייסי השירות האזרחי בהתאם למודל השירות של יש עתיד."
- **חינוך** - "מפלגת יש עתיד תפעל לחיזוק החינוך הציבורי ולהפחתה משמעותית של תקצוב מוסדות חינוך ממיינים, המשתמטים מאחריותם לכלל ילדי ישראל. המפלגה תפעל לביטולם, או לכל הפחות לצמצומם, של מוסדות חינוך פרטיים ומוכרים שאינם רשמיים. על משלם המסים הישראלי לתמוך רק בבתי ספר ציבוריים הפתוחים לכל ומחנכים על פי עקרונות היסוד של מדינת ישראל;
- החוק מאפשר (לכמעט) כל אחד לפתוח בית ספר פרטי במימון ציבורי, על אף שתנאי הרישוי אינם מחייבים את בית הספר להיות נאמן לערכי השוויון והצדק. כל אלה, מובילים להתפשטותן של תופעות כמו אפליה, גזענות והדרה על בסיס עדתי, מגזרי, הישגים לימודיים, או מצב כלכלי של ההורים;
- העסקה ישירה של כל המורים בישראל (ביטול מורי קבלן)."
- **השכלה גבוהה** - "אנו עדים לבעיות נוספות במערכת ההשכלה הגבוהה, שהתכנית הרב-שנתית מנציחה אותן, או שאינה מטפלת בהן, וביניהן: תהליך דה-הנגשה של המערכת; בריחת מוחות בשל חוסר אטרקטיביות לחוקרים בעלי שם; מספר רב של סטודנטים המתקשים בתשלום הוצאות הלימודים; הפרטה פנימית במוסדות המתוקצבים, הכוללת שימוש בתכניות פרטיות השואבות את התקציב הציבורי;
- על מנת לשפר את מצב ההשכלה הגבוהה, מתוך ההבנה שהיא גורם מרכזי בהצלחת מדינת ישראל בשוק העולמי, אנו נפעל להסדרת כללי המועצה להשכלה גבוהה בחוק, תוך הקשחת גבולות הגזרה והסמכויות בין המערכת הציבורית לזו הפרטית; למתן אפשרות לגמישות ניהולית של המוסדות; לנתינת מענקים נרחבים לאקדמאים שיבחרו לחזור לארץ ולסגל מצטיין; למתן מלגות לסטודנטים נזקקים ולהקמת מעונות נוספים לסטודנטים. כל אלו ייקבעו בתכנית רב-שנתית ותוך הקמת "שולחן עגול" של כלל הגורמים במערכת, במטרה לפתור את הבעיות במשותף."

- **חינוך בגיל הרך** - "מפלגת יש עתיד תפעל להעברת הבעלות על החינוך בגיל הרך למשרד החינוך..."⁵.
- **מקלטים לנשים מוכות** - "יש עתיד תפעל להבטחת מעורבות המדינה בהפעלת מקלטים לנשים נפגעות אלימות ולהקמת מקלטים נוספים, וכן להגברת פיקוח המדינה על מפעילי המקלטים על מנת לוודא את מקצועיותם."⁶
- **שירותי רפואה פרטית** - "יש עתיד מכירה בזכותו של אדם להשתמש בשירותי רפואה פרטית. יחד עם זאת, לפישתנו, יש לחזק את הרפואה הציבורית כך שהבחירה ברפואה הפרטית תהיה זכות ולא הכרח. יש עתיד תפעל על מנת לוודא קיומה של הפרדה מוחלטת בין הרפואה הציבורית לשירותי הרפואה הפרטית. יש עתיד תפעל ליצירת שתי מערכות שכר שונות מהותית – שכר רופא שעובד רק בשירות הציבורי ושכרו של רופא, שחלק מעבודתו ברפואה הפרטית. הרפואה הפרטית תינתן מחוץ למתקני בתי החולים הציבוריים."
- **תחבורה ציבורית** - "תכנית יש עתיד מבוססת על הרציונל לפיו אין להפוך את הציבור שבוי בידי המגזר הפרטי או המגזר הציבורי. עפ"י המודל, תונהג הפרדה מוחלטת בין אחריותה של המדינה לקביעת הרגולציה ולתפעול, ובין אחריותם של היצרנים לתחזוק כלי התחבורה הציבורית. המדינה תמשיך לשאת באחריות לקיום תנאי העסקה הוגנים של העובדים בחברות הפרטיות;
- עם כניסת והצלחת המגזר העסקי בהפעלת שירותי תחבורה ציבורית, על המשרד לקיים חוזים המחייבים את הגופים המפעילים להפעיל קווים מוגדרים ולסנכרן בין לוחות זמני הנסיעה לבין נפח הפעילות המרבי. המדינה תתחייב מצידה לכסות את עלויות ההפעלה (ברוטו) ותבטיח מינימום נפח פעילות תקופתי. התקבולים ממכירת הכרטיסים יעברו למשרד, ולא למפעיל המסחרי. התחבורה תמומן בעיקר ממכירת כרטיסי נסיעה ואף תהיה אפשרות לתת תקציב ציבורי להפעלת התחבורה (כמתן סובסידיה);
- פיתוח התשתית לרכבות מהירות העולות על 200 קמ"ש ייעשה בשיטת ההקמה (BOT) הדומה לזו שננקטה בכביש 6 חוצה ישראל. במסגרת מכרז תיבחר חברה פרטית אשר תישא בעלויות הקמת התשתית. המרכז יאפשר שותפות עם גופים מבחוץ על מנת להגדיל את הסיכוי למימון בדומה לשותפות הישראלית-סינית בפרויקט כביש עוקף הקריות;
- יקבעו עשרה יעדים להקמת תחנות ראשונות בהן תעבור הרכבת המהירה החדשה. המדינה תקצה שטח גדול מספיק עבור תחנות הרכבת החדשות, כך שתתאפשר בניית מרכז מסחרי בכל תחנה. מרכזים מסחריים אלה יינתנו לחברה הפרטית, בתמורה להוצאות הקמת התשתית, כ"נדל"ן מניב" אשר ניתן להשכירו. החברה אשר תזכה במכרז תוכל לכסות את הוצאותיה בפרק זמן קצר יחסית ולהגדיל את רווחיה בטווח הארוך, מאחר והתשואה המתקבלת מהנכס באחוזים תהיה גבוהה לאורך זמן מעלות הריבית שהבנק גובה למימון העסקה;
- עם סיום החוזה והעברת הבעלות על הרכבות המהירות חזרה למדינה, המרכזים המסחריים יישארו בבעלות החברה המקימה."
- **דיוור - הפרטת מעונות הסטודנטים** - "עידוד בניית מעונות מסובסדים לסטודנטים ברחבי הארץ בתכנית רב שנתית מדורגת בשיטת ה – B.O.T -בנייה באמצעות יזמים פרטיים תוך פיקוח על המחירים, בתמורה להחזקת הקרקע לטווח ארוך, הבטחת ביקוש והקלות במיסוי."

⁵ הערת המחבר: לא ברור אם הכוונה היא להעברת האחריות ממשרד התמיכה למשרד החינוך, או להלאמה/הצברה של מוסדות חינוך פרטיים והפיכתם לציבוריים.

⁶ הערת המחבר: לא מוצהר כי המקלטים יהיו בבעלות המדינה. הכוונה היא כנראה לרגולציה על מקלטים בבעלות פרטית או בבעלות עמותות.

חלק ב: עמדות של חברי כנסת ו/או מועמדים לכנסת ה-19 בנוגע לסוגיות של הפרטה והלאמה בישראל

בחלק זה ביקשנו לעקוב אחר התבטאויות של ראשי מפלגות, חברי כנסת ומועמדים בולטים לכנסת בנושא הפרטה והלאמה. ערכנו מעקב יומי וחיפשנו התבטאויות כלליות ביחס למדיניות ההפרטה ו/או התבטאויות בנוגע לתחום ספציפי. מקורות המידע היו התקשורת הכתובה והאלקטרונית, וכן הרשתות החברתיות שמהוות במה חשובה להבעת עמדתם של המתמודדים. סביר להניח שלא כיסינו את כל ההתבטאויות בנושא, ואעפ"כ, ניתן לסכם ולומר שסוגיית ההפרטה זכתה למעט מאוד תשומת לב והתייחסות של נבחרים ומועמדים במהלך תקופת הבחירות. להלן הממצאים.

ח"כ / מועמד(ת) לכנסת	מפלגה	תאריך	מקור	ציטוט
ח"כ דב חנין	חד"ש	9.12.12	דה-מרקר קישור	על הלאמת הגז, ים המלח והבנקים, ועל הפרטת קרקעות "אני בעד להלאים את הגז. כמו ונצואלה? כן, להלאים את הגז זה מצוין. יש לי כל מיני הערות על מה שקורה בוונצואלה, אבל אני חושב שהלאמת הגז והנפט איפשרה להם לתת הרבה מאוד שירותים לאוכלוסייה." [...] "בואו נתקדם לדוגמה נוספת. מייבשים את ים המלח, כי זו השיטה הכי זולה להפקת המלחים מים המלח. הדבר הזה הוא בעייתי סביבתית, וגם רוב ההכנסות מים המלח נשארות בידי אותם טייקונים, במקרה זה החברה לישראל." אז להלאים גם את ים המלח? בטח. גם את ים המלח. אבל הוא היה בניהול ממשלתי כושל בשנות ה-90? יש מערכות ממשלתיות שהן רקובות ובעייתיות. מינהל מקרקעי ישראל הוא רשות מאוד-מאוד בעייתית. נתניהו יזם מהלך של הפרטת הקרקעות שמוחזקות בידי המינהל, והעילה לזה היתה שהמינהל הוא רשות בעייתית, שאינה עושה את עבודתה. אני אמרתי שאני רוצה שהרשות הזאת תהיה רשות ציבורית, והעברנו חוק בכנסת שיוצר שקיפות במינהל מקרקעי ישראל. בעבר, יותר מ-90% מהחלטות המינהל לא פורסמו. היום כל ההחלטות גלויות." [...] להלאים את הבנקים? אני בעד. אני חייב להגיד משהו על הלאמה: מערכת ציבורית יכולה להתנהל איום ונורא. אני חושב שהיא בדרך כלל מתנהלת איום ונורא לא מפני שהיא ציבורית, אלא מפני שהיא פחות מדי ציבורית. כאשר חבורה של בורוקרטים שולטים על המערכת, היא לא באמת ציבורית לטעמי. אני רוצה מערכת ציבורית שהיא פתוחה, שקופה ודמוקרטית, שהציבור באמת יכול להשפיע עליה."
ח"כ דב חנין	חד"ש	13.12.12	מאקו קישור	על ההפרטה בבריאות "שביתת האחיות, כמו שביתת המתמחים ושביתת הרופאים שקדמו לה, מייצגת ניסיון אחרון של

האנשים שמטפלים בנו להציל את המערכת. האנשים שעדים באופן יומיומי לתוצאות ההפרטה של מערכת הבריאות בישראל אינם נוטשים את החולים כפי שמנסה לטעון הממשלה. הם אומרים לנו בקול רם וברור – המערכת הזו עומדת בפני קריסה . [...] לקראת הבחירות הקרובות מציגה חד"ש תוכנית שבכוחה לשקם את מערכת הבריאות הציבורית : בבסיס התוכנית עומדים מספר עקרונות : ראשית, מערכת הבריאות חייבת להיות שוויונית ונגישה. כל עוד בריאות תותנה ברמת הכנסה, לא נוכל לממש עיקרון זה. לכן, יש לעצור את הפרטת בתי החולים ושירותי הבריאות, ולצמצם בחדות את שירותי הרפואה הפרטית."				
על הפרטת משאבי טבע "במקום ליהנות מרווחי הגז, ים המלח, הפוספטים והבנקים, ולנצלם לחיזוק השירותים החברתיים, המשיכה ממשלת נתניהו להעביר את נכסי הציבור לבעלי הון ותאגידים בינלאומיים שניתבו את הרווח לכיסם הפרטי."	גלובס קישור	6.1.13	חד"ש	ח"כ דב חנין
על הלאמת ים המלח "בעיקרון, אני נגד הלאמה. אמנם המדינה נתנה יותר מדי הטבות לקומץ עשירים ומכרה להם בנזיד עדשים נכסים ציבוריים - ברם הלאמה היא רעה להשקעות ולא עומדת על הפרק. חוץ מאשר במקרה של משפחת עופר - שעשתה הרבה מיליארדים לאו דווקא בזכות כישרונה העסקי, אלא על חשבון הציבור. לא נאפשר שקשוקה נוספת, נגן על הציבור ועל משאביו. ואם תמשיך להגזים מר עופר, ניקח בחזרה את מה שממילא שייך לנו."	גלובס קישור	11.12.12	העבודה	מיקי רוזנטל (מועמד)
על הפרטת תע"ש "משה גפני ציין כי "מאז נדרשה ועדת הכספים לטפל במשבר תע"ש, חלה התקדמות גדולה מאוד והגענו להסכם שכבר היה צריך לצאת אל הפועל. ראש הממשלה היה צריך להכריע בעניין אך הוא טרם הכריע. כעת, אנחנו בישראל האחרונה ויש מחלוקת בין משרד האוצר למשרד הביטחון באשר לחלקו של משרד הביטחון בהליך ההפרטה של תע"ש." [...] ח"כ אורי אריאל ציין ש"באישור הלוואות לתע"ש כדבר שבשגרה, אנחנו לא עוזרים, לא לתע"ש ולא לעובדים ; זו התפילה שנישאת פה בידי רבים וטובים, שמעוניינים לעכב את התהליך ולמשוך זמן. אנו בתהליך בחירות ועד שתורכב ממשלה חדשה, ועד שיהיו שר אוצר ושר ביטחון חדש שיבקשו ללמוד את הנושא, הזמן יחלוף והסכם ההפרטה לא ייצא אל הפועל." כאמור, יו"ר הוועדה משה גפני, הסכים עם דבריו של הח"כ אריאל אך אישר ש"אכן חלה התקדמות בעניין" וכי מנכ"ל משרד רה"מ, לוקר, פנה אליו אישית בבקשה לאשר את ההלוואה."	ערוץ 7 קישור	12.12.12	האיחוד הלאומי (הבית היהודי) יהדות התורה	ח"כ אורי אריאל ח"כ משה גפני
על הפרטת הגז	פייסבוק	1.1.13	האיחוד	ח"כ אורי

אריאל	הלאומי (הבית היהודי)			"בימים אלו אני ממשיך לנהל בג"ץ כנגד הממשלה למטרת מימוש הקמת הקרן לרווחי הגז והנפט, למען הרווחה והחינוך. אפעל על מנת שהכסף אכן יגיע ליעדים חברתיים אלו ולא לצרכי ביטחון על פי רצון הממשלה כעת."
ח"כ שלי יחימוביץ	העבודה	22.12.12	פייסבוק	על הפרטת הקרקעות "צפיתי עכשיו בראיונות עם ראש הממשלה. [...] בתחילת הקדנציה שלו הורדת מחירי הדיור היתה אצלו יעד ראשון. הפרטת הקרקעות, חוק הוד"לים, "רפורמת המרפסת" – כל הצעדים המגוונים האלה היו אמורים להוזיל את מחירי הדירות. בפועל לא רק שזה לא קרה אלא שהמחירים זינקו. [...]"
ח"כ שלי יחימוביץ	העבודה	24.12.12	פייסבוק	על תאגידי המים "המים מתייקרים בעוד שבוע. זו לא גזירת גורל, אלא תוצאה של החלטה מודעת של נתניהו להפריט את משק המים. נתניהו חושב שהמים אינם זכות יסוד המגיעה לכל משפחה, אלא מוצר מותרות שצריך לקנות בכסף רב. אם הוא ייבחר שוב לראשות הממשלה, הוא ימשיך בתהליך, ואחרי שהפקיע את המים מהרשויות המקומיות והביא לייקורם, הוא גם יפריט את התאגידים לבעלי ההון, ואלה יעלו את המחיר עוד. נלחמתי בועדת הכספים נגד תיאגוד המים, וגם חוקקתי עם ח"כים נוספים חוק שהביא לירידת מחירי המים. בתוכנית הכלכלית שלנו אנחנו מתחייבים בטווח המיידי לבטל את העלייה במחירים באמצעות ביטול המע"מ על המים, וקביעת מכסת שימוש גבוהה יותר לכל משפחה. בטווח הארוך תבטל מפלגת העבודה את הפרטת משק המים ותחזיר את ניהולו והאחריות עליו לידי המדינה והרשויות המקומיות - כדי לשמור על מחירי מים הוגנים."
נפתלי בנט (מועמד)	הבית היהודי	27.12.12	פייסבוק	על הפרטת תשתיות " [אני מציע] הסטת פרויקטי תשתית מתקציב הממשלה למודל BOT, כלומר במימון פרטי (כמו למשל, בכביש 6). אבל, חברה, צריך להבין את המשמעות: בעתיד יגבו מאיתנו כספים על כך, או שהממשלה תשלם למפעיל כסף. כלומר, אין כאן ארוחת חינם."
ח"כ זהבה גלאון	מרצ	27.12.12	פייסבוק	על הפרטת הבריאות והחינוך "מעמד הביניים הן אחיות שמרוויחות 5,000 ש"ח בחודש בעבודת משמרות שוחקת ושהמדינה גררה בבזבז כשהעזו לדרוש שכר הוגן. מעמד הביניים הם מורי קבלן שמרוויחים שכר מינימום ומפוטרים בסוף כל שנת לימודים. האנשים האלה לא צריכים פטורים ממס - אלה ממלא מגיעים לידי בעלי ההון. הם צריכים מערכת בריאות ציבורית, שירותים סוציאליים מתפקדים ומערכת חינוך לא מופרטת."
עמרם מצנע (מועמד)	התנועה	27.12.12	גלובס	על מדיניות ההפרטות "מדינת רווחה לא סותרת משק חופשי. אני לא נגד

הפרטות, אבל מבוקרות. אני לא נגד הטייקונים כי הם יוצרים את מקומות העבודה. אבל שהכול יהיה בפיקוח. הרי השוק מייצר את הכסף, לא המדינה. ביבי הביא לקיצוניות את המשק החופשי. הפרטת החינוך, מוסדות הרווחה; דיור - המדינה צריכה לדאוג לזה. "הדרך להתמודד עם בעיית הדיור היא הפשרת קרקעות ושיווקן בזול לפריפריה - מחיפה צפונה ומקריית גת דרומה - הממשלה צריכה גם להיות בעלים של דירות. לגבי זוגות צעירים, הייתי הולך עם שכירות מוזלת לתקופה מוגבלת."	קישור			
על הלאמת מצבורי הגז "הציבור הישראלי מבין כבר כל ניואנס. הוא יודע מה המשמעות של הלאמת כל מצבורי הגז של ישראל. ח"כ דב חנין (חד"ש) הצהיר בעבר שהוא מתקנא בנשיא ונצואלה הוגו צ'אבס ובמדינתו שהלאימה את מצבורי הנפט שלה. חנין רק שכח להזכיר את העוני, הבורות, השחיתות שפושה בכל חלקי המדינה."	גלובס קישור	31.12.12	הליכוד – ישראל ביתנו	ח"כ מירי רגב
על הפרטות בצה"ל "שפיר העלתה את נושא ההפרטות במשק, שלטענתה הפך למגמתי במערכת החינוך, בבריאות ברווחה וגם בצה"ל. "בצה"ל?". הנגבי ענה לה בפליאה כי בצה"ל אין הפרטות. "שירותי המיון למועמדים לשירות צבאי עברו בחלקם למיקור חוץ", אמרה שפיר והוסיפה כי בשנים האחרונות נערכים מבחנים פסיכוכיניים על-ידי חברה חיצונית, כך לדוגמא 'מבחן מאה' שעוברים רבים מתלמידי התיכון טרם הגיוס. הנגבי טען כי "לא היה ולא נברא", וקבע נחרצות כמי שכיהן בראשות ועדת החוץ והביטחון שאין חברה חיצונית והכל נותר בידי הצבא, "תני לי לתת לך עצה, את הרי עוד צעירה... בעצם לא חשוב. לא אביך אותך מול כולם. נדבר אחר כך", הוסיף. בעוד הנגבי שולל את טענתה של שפיר , צופים מהקהל נופפו במכשירים הסלולאריים והוכיחו לו כי למרות שכיהן שנים רבות בראש ועדת החוץ והביטחון, אכן חברה פרטית החליפה את צה"ל בתחום המיון הקדם צבאי."	ערץ 7 קישור	31.12.12	העבודה הליכוד – ישראל ביתנו	סתיו שפיר (מועמדת) צחי הנגבי (מועמד)
על הפרטת נמל אילת "השר יובל שטייניץ הודה כי רוב הרפורמות המבניות שהחלו בכהונתו לא צלחו: "האוצר לא השלים מספר נושאים מרכזיים", טען. ביניהם מנה שר האוצר את הרפורמה בנמלי ישראל ובחברת חשמל אשר לא הצליחה להוציא את הפרטת נמל אילת. ועדת הריכוזיות לא השלימה את עבודתה וגם רפורמת הבניה רחוקה עדיין מיישום."	גלובס קישור	2.1.13	הליכוד – ישראל ביתנו	שר האוצר יובל שטייניץ
על אחריות המדינה ומיקור חוץ של שירותים "אני בעד עידוד שוק חופשי, כל עוד הדבר מאפשר התפתחות עסקית והקטנת המחירים לאזרח. אבל אני מאמינה במעורבות ממשלתית במקרה של כשל שוק ופיקוח בעת הצורך. גם אם מפריטים או עושים	הארץ קישור	8.1.13	התנועה	ציפי לבני (מועמדת)

מיקור חוץ, המדינה נשארת אחראית לאספקת השירותים לאזרח. אני מתנגדת להפרטת תשתיות לאומיות ומונופולים ממשלתיים ואני בעד שימוש נכון יותר במונופול הקרקעות - מנהל מקרקעי ישראל, שצריך להשתמש בו כדי לשחרר קרקעות ליעדים לאומיים, גם בפריפריה, גם לזוגות צעירים כדיור בר השגה, כי תפקידו של המנהל אינו למקסם את הרווח עבור הממשלה אלא לאפשר דיור בזול לאזרחי ישראל." [...] האם יש חברות ותשתיות לאומיות שהופרטו והיית רוצה להלאים בחזרה? אני מודה שיש לי קושי בהפרטת אוצרות טבע ותשתיות לאומיות. אני זוכרת ויכוח קשה שלי עם נתניהו כשהייתי מנכ"ל רשות החברות הממשלתיות ונתניהו ביקש להפריט את המוביל הארצי. התנגדתי נמרצות עד כדי שהייתי צריכה להזעיק את אליקים רובינשטיין שהיה אז היועמ"ש, שהבהיר אז לנתניהו אחרי שנגמרו כל הנימוקים המשפטיים ש"אימא לא מוכרים". ובכל מקרה גם אם מפריטים צריך לשמור על האינטרסים של המדינה מול מציאות משתנה. אינני בטוחה שהיום הייתי מפריטה מחדש את "כ"ל" ואת אוצרות הטבע בים המלח."				
---	--	--	--	--